

Dijkwerken, slatten van grachten enz.

14 – 2 – 1611. De magistraat besluit 12000 car. gulden te lenen om: Een nieuwe zeedijk te maken. Te beginnen achter het stadshuis tot aan het gedemolieerde blokhuis.

Het verdiepen en verwijden van de zgn. Munnicke sloot van de Zuider Staverse Meer tot aan de stadsgracht en van de stadswal tot aan de zuiderzijl. Het maken van een stenen pijp op de post in de stadswal en een goede houten brug over de zuiderzijl.

Ook een keer uitschrijven!

24 – 4 – 1611. Scholte Martens, burger van Stavoren verklaart dat hij nooit iets tegen de magistraat heeft ondernomen en als er publicaties circuleren met zijn naam eronder, dan heeft iemand anders dat buiten zijn medeweten gedaan.

De Dijksged. van Wijmbritseradeel, H.O.N. en Utingeradeel c.a willen de Noorderdijk verhogen en verzwaren. Stavoren wil de dijk dan verder verhogen tot aan het noorderhoofd.

19 – 8 – 1611. In een volgende brief belooft Stavoren dit stuk dijk te maken in 1612 en uit de stadsmiddelen te betalen. Ook Jacob Binckes ondertekent.

5 – 3 – 1612. “Burgemrn, schepenen ende raedt der stadt Stavoren, mitsgaders de geswooren ende geeligerde gemeentsluijden aldaer, collegialiter bij de anderen opt raedthujs vergadert wesende hebben eendrachtelijck geresolveert ende beslooten dat men nu eerstdaaghs ende so haesten doenlijck sal zijn die vaert genaempt de Delft sal verwijden. Als namptlijcken van de Dubbelde Straete af noordt opgaende ses en dertich holdtvoeten wijdt tot aen die noorder stienen post toe, op eenen ijder zijde d’helfft van’t landt aff te graven. Te noord opt clooster vier en dertich holdtvoeten wijdt, op elcke zijde van dien gelijcke veel aff te graven ende neffens dien de Dubbelde Straete gelijcke vier en dertich holdtvoeten wijdt te macken”.

“Sal oock die Delft voorschr. overal langhsheen gelijcke diep gegraven werden als die Munke Sloot int verleden jaere diep gemaect is. Item sal d’selvighe vaert oock mede van handt op beijde zijden met eeiickenholt besluijt holt worden. D’opstaende paelen viertien holtvoet lsng, acht duijmen breedt ende ses duijmen dick. Vier holdtvoeten van de graffte eijnde aff te meten. Die welcke met een heijmer groot bequamelijck geslaghen sullen worden tot discretie van de opsichters daertoe te ordineren, so dat d’selve eenen ijder opstaende paelle derdehalff holtvoeten van malcanderen sullen comen te staen.

Die leggers ofte sluijdtholten sullen ’t aldermeesten langh moeten wesen 21 holtvoeten, acht duijmen dick ende ses duijmen breedt bij de smalste eijnden te meten. Alles sonder enighe wancant ofte spijn, dewelcke dicht ende prefect op malcanderen gelast. IJder las andehalff holtvoet langh gemaect sullen worden”.

“Is oock noch mede beslooten dat die Suijderzijlroede van gelijcke diepte als de Delft verdiept sal worden. Achtendertich holtvoeten wijdt met sluijdtwallen te maecken als vooren gedisponeert is”.

“pijp in die Noorderwaterpoort ofte Innevaert van wijdte, hoochte ende diepte als tot behoef ende proffijt van die stadt bevonden sal worden te behooren. Actum..... den 5^e martij 1612”.
Claus Drijverz. Brouwer, Wijger Gaelties, Toenis Rutgers, Jacob Binckes, Allert Thomas, Allert Allertsz, T. Fockes, Sijttije Aernts, Douwe Sijmons, Tomas Garrijts, Jan Allerts Hassels, Pijeter Pijeters ou, Pijeter Allerts, Pijeter Reijners, Pijeter Auckes, Joost Aants, Jelle Jansen, Poppe Allerts, Foecke Tites 30. F. Andringa.

29 – 5 – 1612. Besteding van het opgraven van de Delft op het zuid.

27 – 1 – 1613. De contributie (Wijmbritseradeel en H.O.N) moet een buitenbeugel paal slaan achter de stad Stavoren aan de westkant van de zijl tot aan het gedemolieerde blokhuis en 2 duikelhoofden maken en onderhouden, maar doet dit niet. Stavoren protesteert verschillende keren bij G.S. en verzoekt G.S. om dijkgraaf Hettinga opdracht voor dit werk te geven. Verzoek aan G.S. tot reparatie van het beschadigde noorderhoofd.

23 – 12 – 1613. Stadsreglement. Het is verboden vuil in de Delft te gooien, nu die pas is verbreed en verdiept.

24 – 2 – 1614. “Is geresolveert dat men een nijeuwe brughe van greenen holdt sal doen maecken neffens de steijger over die olde stadtsgracht op ’t landt Allerdt Thomas bij den zijdersijl naer ende die voorgen. steijger te bestraten. Alles tot laste van die stad Stavoren”. Geordoneert en gecommiteert burgemr. Thomas Rutgers en Wijger Galthijes.

29 – 4 – 1614. Artikelen waarin wordt vastgesteld welk gedeelte van de zeedijk ten noorden van de haven ten laste komt van het land en wat Stavoren moet betalen. Opgesteld door Jelmer van Feijtsma, ontvanger generaal in overleg met de Magistraat van Stavoren

21 – 12 – 1614. Besluit tot opslatten en verwijderen van de oude stadsgracht en het maken van een “besluiting” om er een goede vaarweg van te maken voor pramen en schepen, zowel heen als terug. De modder, aarde en slijk zal op het land naast de oude gracht geworpen of gekruid worden om dit land op te hogen en er goede huissteden te kunnen maken, omdat de stad van dag tot dag toeneemt in inwonertal. De eigenaren van dit land mogen het daarom niet langer voor weiland of bouwland gebruiken.

Overeenkomst tussen de dijkgraaf en de dijksgedeputeerden van Wijmbritseradeel, H.O.N, Utingeradeel en de stad Stavoren. De noordersluis moet geheel los worden gegraven. Men besluit hiervoor geld te negotieren.

Dit is een copie van de oorspronkelijke acte.

“aen de E. M. heren Gedep. Staeten van Vrieslant”.

De participanten in de bedijking van de Staverse meren zeggen dat veel inwoners van onze provincie schade hebben geleden door de “inbruecke der suijder seedijcken, also oock sij remonstranten daerdoor in particulier in haer bedijkinghe gecreghen hebben. Om welke te stoppen also het mangelt aen materije ende nae daerbij gelegen is een stuck lant, wesende lantschaps Muncke Lant bij der stad Stavoren aengeveerdet ende gepresideert hadden sij remonstranten aen d’ Magistraet der voorschr. stede versocht hen te consenteren ut het voorschr. lant so veel eerde te laeten haelen als tot stoppinghe van de inbrueck nodich soude wesen onder praesentatie van so veel daer vergraeven mochte werden (’t welck nae vermoeden weijnich roeden soudent bedraeghen) tot seggen van goede mannen gerne te willen vergoeden ende betaelen. In welke versoeck, hoewel redelijck ende billich, die Magistraet weijgert te consenteren, eensdeels vermits de landen verhuijert sijn, anderdeels vermits het haer niet soude vrijstaen sulcke graevingh in de selve landen te consenteren, blijckende bij de missieve hier annex. So veel ’t eerste aengaet sijn d’remonstranten willich ende eerbieden sich mits desen de huijders het interest ’t welck sij bij graevingh van weijnich roeden sullen lijden tot seggen van onparthijdiche te boeten. Dat voorts de Magistraet seijt haer niet vrij te staen sulcke graevinghe in de voorschr. landen te consenteren, moeten de remonstranten bekennen so te sijn in respect dat het lantschaps Muncke lant ende daeromme U.E.M. consent daertoe voornamelijck gerequireert werdt, weshalven d’remonstranten haer adresseren aen U.E.M. gansch dienstelijck versoeckende om haer auctoriteijt in desen te

willen enterponderen ende *gratieselijck* de remonstranten onder voorgaende presentatie ende verclaeringhe d' vergaevinghe van enighe weijnighe roeden te consenteren ende d' magistraet voorgemelt so veel node te ordonneren om sulcx toe te staen ten eijnde sij remonstranten de bedijkingh die sij op octroij van de Heren Staeten deser provincie hebben aengevanghen bequaemelijcken moghen utfuijren. 't Welck doende etc. Onder stonde Ernst van Harinxma, J. van de Sande, Orck van Doijem ende G. Jongestall, elx met halen.

In margine van 't request stonde:

De Magistraet werdt geordonnert de heren supplianten onder haere gedaene presentatie de versochte graevinghe te consenteren. Huijden de 14^e maij anno 1628

Accordeert metten originale requeste. In kennisse van mij F 37 Eikema".

Articulen ende besteck al waeroppe de magistraet sampt de vroetschappe tot Stavoren presenteren te besteden de vollinghe van de dammen op 't suijd bij de suijder pijep ende 't waeter utt te oossen ende dat in voeghen so volcht.

In den eersten dat de aennemer gehouden sal wesen de bijde dammen, so binnen als buijten de piep te vollen mett goede droghe aerde ende d'selve onderhouden ter tijt ende so langhe dat 't werck ende metselingh van dien behoorlijcken wijst ende voorts tot contentment van de magistraet en de vroetschappe.

Item dat d'aennemer gehouden sal wesen 't waeter tuijschen bijde dammen utt te oossen ende droogh te houden tot contentment van de heren besteders.

Dat oock de aennemer de plaetse tuijschen, bij de dammen gelegen, sal ledich ende droogh houden tot contentment van de besteders ende dat so langhe 't metselwerck als voorschr. op den hoochte behoorlijck sal wesen opgetrocken.

Dat d'aennemer gehouden sal wesen de materialen, ofte aerde daerinne van node, sal moeten haelen ter plaetse, alwaer hem van de heren besteders sal werden aangeweesen.

Dat de aennemer gehouden sal wesen terstont in 't werck te treden ende over veertien dagen naest comende 't werck behoorlijcken droogh te maelen. Bij pene van naeder bestedinghe op desselfs cost.

Dat de aennemer voor 't voltrecken ende onderhouden van 't voorschr. werck gehouden sal wesen goede ende gerechten borge te stellen ende dat de borgh alsof eijghen werck 't selve optrecke.

Dat de aennemer naedat het werck volghens bestek geeffectueert is, gehouden sal wesen sijn betalinghe sal genieten d' behoorlijck getekent sijnde van de rentm^r deser stede.

Dat de voorgaende articulen de comparant vermeldt ende te vorgelesen sijnde de aennemer Nanne Fries heeft beloofd te voltrecken. Daer voor alle sijne goederen gehepotheceert ende tot mede vertekeningh heeft Jan Harmens, schoenlapper alhier, hem borge gestelt ende stelt hem borgh voor den voltrecking onder renunciatie als voorschr. ende verbant sijner goederen. 't Oirconde henbben de comparanten desen benefens mij secr. bevestight ende hebben voor voorschr. werck, ten besteck verhaelt, bedongen eens de somma van tweehondert ende twintich car gulden, de gulden tot 20 str. Actum op ten raethuijse, den 21 martij 1639.

Dit is Nanne Fries selfs gesette hantmerck.

Dit is Jan Harmens *Blits* gesette hantmerck

F 48 Eikema 3 – 21 – 1639

Op huijden den 22^e junij anno 1639 de burgem^rs, schepenen ende raed sampt de vroetschap tot Stavoren op ten raethuijse vergadert wesende, considerende dat de stadt Stavoren tot opbouwinghe van de suijderpiep in de stadtswall een somma penninghen van node heeft. Ende dat de stadt wel so veels meer aen den Lantschappe

van fortificatiepenninghen te goede heeft, welcke penninghen so prompt so vermeent werdt niet wel sullen opcomen.

So ist dat burgemrs ende vroetschap goet gevonden hebben ende bij desen resolveren dat men tot betalinghe van de voorschr. stienen piep sal negotieren op lijffrenten de somma van twee duijssent vijff hondert car. gulden, tegens twaleff ten hondert voor 't jaer. Ende de penninghen aen den lantschappe staende te bueren wederom sullen werden geimploieert tot betalinghe van de obligatien staende op voorschr. stadt op losrenten voor so d'selve moghen impacteren. In kennisse der waerheijt hebben de burgemrs en de vroetschapdesen door de praesiderende en de naest praesiderende burgemr sampt twee utten vroetschap doen ende laeten bevestighen.

Huijden op date ut supra.

Douwe Sijmonsz Agge ⁴⁷ Sijtjies

Laes Heres HPiers

5 – 7 - 1641

Het laijcken van de Delft en de Gracht wordt uitbesteed aan Cornelis Arijens. Beide wateren zijn te droog. Cornelis krijgt 4 halff koehoijspraemen van de stad. Voor het verdere gereedschap moet hij zelf zorgen. Voor het laijcken krijgt hij 10 strs per praam. Hij wordt per week betaald. Hij mag de modder voor eigen rekening verkopen. De modder die hij niet kwijt kan moet hij op een aangewezen plaats op het stads monnikenveld brengen. Opzichter is Agge Sijtjies, lid van de vroetschap, tegen het gebruikelijke opzichtersloon. Cornelis moet over 3 weken beginnen en mag stoppen als de magistraat vindt dat het werk klaar is.

Bovendien werd besloten om dicht op het hoofd van de zuiderhaven “nae gedaene schoeinghe bij de stadt selffs geslaeghen een regell paell, wel vastgemaect en met leggers en rimmen behoorlijk geschoeijt werden met plancken ende gevolt nae eijssen van 't werck”.

Ook werd besloten plaatsen achter de stad, waar dit nodig is, van wier te voorzien. Dit wier zal tegen betaling van burgers en vreemden worden gevraagd.

21 – 9- 1641. Het laijcken van de Delft en de Gracht, het repareren van de wierwerken en het betalen van verschillende stadsschulden kost veel. De stad heeft nog een behoorlijke som geld van “Het Land” te goed, maar het zal nog wel even duren voor die uitbetaald wordt en daar kunnen noodzakelijke stadswerken niet op wachten. De stad wil daarom voor 2000 gulden lijffrenten opnemen tegen 12 ten honderd. Als het geld van “Het Land”(Friesland) komt wil men hiermee obligaties (obliën:) aflossen die op losse renten staan.

Andrijes Andrijes Oudewaegen, HPiers, Agge ⁴⁹ Sijtjies, Jacob Garbrants

27 januari 1643. Een uitnodiging van de dijkgraaf van de contributie. Stavoren kiest Holle Piers uit de raad en Agge Sijtjies uit de vroetschap als gecommiteerden voor het opzicht en de schouwing van pael, kist en aardwerken. Als dit niet goed gebeurt en de gebreken niet worden verholpen zou de stad veel schade kunnen lijden.

Tussen de regels valt te lezen dat het dijkbestuur zijn zaakjes niet goed voor elkaar heeft.

Ondertekend door: Wijllem Allerts, Andrijes Andrijes Oudewaegen, Wijbrant Annes, Jan Sijemes, Douwe Sijmons, Jan Jans, Holle Piers, Wijbe Jochems, Tijarck Jaerijchs, Jochum Wijebes, en Agge ⁵¹ Sijtjies.

30 juni 1643. “De dijck achter de stad verleden winter door de harde wijnt ende hoge watervloet grotelijcx geseert ende gebrocken sijnde, wederom dient gehermaect te werden. 't Sij met een stienen muijer ofte andersints met een wier ende aerde. So is bij meeste stemmen mits desen geresolveert dat men de selve dijck wederom sal hermaecken ende

voltrecken met wier ende aerde so de selve in voerghen is geweest ofte so veel swaerder als nodich ende te rade bevonden sal werden.

Tot opmaecken der selver geconsenteert is te sullen lichten op lossrenten voor eerst ende bij provisie de somma van drieduijsent car. gulden ende dat wanneer men d'selve tot betaelinghe van dien van noden sullen hebben. "t Oirconde hebben burgemrs. ende vroetschap desen verteijckent. Op date ut supra. Jan Jansen, Laes Heres, HPiers, Andrijes Andrijes Oudewaegen, Douwe Sijmons, Jan Sijmes, Agge 52 Sijtjes, Wijbe Jochems.

Zie ook 25 - 11 - 1650

"Burgemrs ende vroetschap der stede Stavoren bij malcanderen op den raethuijse vergadert wesende, gehoort hebbende 't voorstell van Jan Janssoon, praesident burgemr. aengaende den saecke van de Worcummer bedijckte landen resolveren en de verclaren mits desen wij ondergeschr. dat wij van wegen onse stadt niet gedogen eenighe betalinghe van oncosten dien gedaen mochte worden over seeckere proceduijren tegens d'participanten van de selve Worcummer bedijckte landen geinstituteert ofte naemaels geinstituteert mochte worden aengesien wij ons dienaengaende geen partije maecken ende ons d'saecke alsnu niet te concerneren ende aen te gaen. 't Oirconde ende in kennisse onse handen. Actum den 13^e septembris 1645".

"Burgemrn..... hebben eenparichlijck Hendrick Douwes burger ende biersteker deser stede geaccordeert ende toegestanden dat hij tusschen d'valbrugh ende zijn erff buijten d' Noorderpoort tot zijn coste een sluijttwal sal mogen laten maecken ende d'selve geduijrende zijnder possessie sal moeten onderhouden ende voorts een steckettinghe van de zuijdcant van de poort aen zijn nieuw geboude huijsinghe staende tot aenwijsinghe van de magistraet ende tot bevrijdinghe van zijn erff sal mogen setten, mits genietende 't gebrueick van 't voorschr. erff doch alles onvercort des stadts gerechticheijt.

Aldus gedaen ende gersolveert op ten raethuijse voorschr. desen 15^e augusti 1649" ..

Een verzoek aan de volmachten van de Staten uit 1643 en op 25 november 1650 gecopieert door Jan Jacobs Haersma. In 1643 staat dit verzoek niet in het Resolutieboek.

"Vertoont reverentelijck ende dienstlijck de Magistraett der stadt Stavoren, dat door den laesten tempeest en onweder de voorschr. stadt Stavoren groote schade heeft geleden aen hun stadtdijcken, soo aerd als wijerdijcken, oock aen paelwercken van hun suijderhoofft. En vermits hun stadt beswaert is met ongeveerlijck vijertich duijsent glds aen lasten ende met weijnich incomen, soo dat d'stadt voorschr. t'eenemael onvermoghden is om hun geleden schade aen hun wercken en havenen te prepareren ende hermaecken. Alwaeromme den E. Magistraett ende gemeente van voorschr. stadt hun adresserende aen U. Ed. Mo. met vertrouwen dat U.Ed.Mo. sullen consideren 't gene verhaelt is ende erwegen des stadts lasten ende onvermoghentheit ende daerbeneffens dat het gemeene beste daeraen gelegen is, dat dusdanen zeestadt negotierende ende trafiquerende in verscheijden landen ende coninckrijcken van de selve handelinghe ende neeringe niet mach worden gefrustreert. Versoekende mids desen den Magistraett op gemelte U.E.M. believe tot soulagement van hun stadt te accorderen dat sij boven de ordinaris impositie op ijder canne wijn ende bier dat in hun stadt ende jurisdictie van dien ter tappe mach worden gesleten, d'stadt mach leggen een halve str en dat tualeff jaren lanck".

In de marge staat dat de Staten van Friesland dit verzoek op 13 - 3 - 1643 toestaan.

".....gehooort ende geexamineert hebbende des supplianten demoedighe supplicatie soo ist dat wij deselve namentlijck Jan Sioerts ende Freerk Carstes beide bierdragers..... hebben geaccorderert ende geaugmenteert hun tractement jaerlijx elx met ses car. gld. Doch

alles bij provisie. Aldus gedaen ende geresolveertt desen 1^e februarij 1651.
In kennisse van mij secretaris Jan Jacobs Haersma”..